

Sumiiffiup ilisaritinneqarnera

Kulusuk

Assilliisoq: Asiaq

Sumiiffimmi inuiaqatigiit suna ilisarnaatigaat?

Sumiiffik imatut nassuiarneqarsinnaavoq tassaasoq sumiiffik nunap immikkoortuaniittoq tassaniillutik inuunerup ingerlaneranut tunngasut tamarmik sulinermut, ineqarnermut aamma sunngiffimmut tunngasut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasigut qulaajarnianeqarput ulluinnarni inuunermi killiliussat, soorlu inuussutissarsiutit, oqartussaasut aamma namminersortut kiffartuussinerat, sumiiffimmi suleqatigiinneq, inuit isumalluutaasut, isumaginninnikkut aamma atortutigut attaveqaasersuutit, kulturikkut ingerlatsinerit allallu.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa kommuneqarfinni najugaqarfiit maannakkorpiaq qanoq inissisimanerat takutippaat, tamatumani tunngavigineqarlutik naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kommuneqarfiup aamma suleqatigisaasa paasissutissanik katersuiffianeersut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataatigut suna anguniarneqarpa?

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ataatsimoortumik nassuiaatigineqarnerisa katersornerannut siunertaavoq, taakku politikernut aamma allaffeqarfimmut aalajangiisoqartussanngoraangat aamma iliuusissanik aallartitsisoqartussanngoraangat atortorineqassammata.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataat minnerpaamik ukiut marlukkuutaarlugit nutarterneqartassapput kiisalu politikkerit aamma allaffeqarfiup kissaatigisaat malillugit paasissutissat tulluarsarneqartassallutik. Piffissap ingerlanerani sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataat nalunaarusianut itisiliinertalinnut innersuusisinnaassapput, taamaaliornikkut atuartartut pissutsinik piviusunik aalajangersimasunik aamma itinerusumik ilisimasaqarusuttut ilisimasassat taakku ingerlatsiviit namminneq nalunaarusiaanni aamma misissueqqissaarneranni pissarsiarisinnaassammatigit.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa suliarineqarnerat pillugut?

Aatsaat siullerpaamik Kommuneqarfik Sermersuumi ingerlatsiviit tamarmik susasaqarfii ilanngullugit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat suliarineqarput. Taamaattumik saqqummersitaq siulleq manna aammattaq piareersaatitut sammisatut isigineqartariaqarpoq.

Naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kissaatigineqartut pissarsiarinissaat ajornakusoorsimavoq. Taamaattumik imaassinnaavoq ilisarnaatini immikkoortuni paasissutissat kissaatigineqartut tamarmik pissarsiarineqarsinnaanngitsut. Taamaattorli ataavartumik ingerlatsiviit aamma tunniussisinnaasut allat tamarmik suleqatigineqarput, taamaaliornikkut paasissutissat pisariaqartut tunniunneqarsinnaassammata tamanut iluaqutaasumik.

Tamakku saniatigut pineqartuni arlalinni kisitsisit aamma naatsorsueqqissaarnerit imminnut ataqatigiinngillat, tamakkulu eqqumiigineqarsinnaapput aamma apequtinik pilersitsisinnaallutik. Neriutigineqarpoq ataqatigiinngitsut tamakku sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pillugit 2014-imi aappasaanik saqqummiussaqaarnissamut nassuiarneqarsinnaajumaartut.

Oqaaseqaatit aamma ilassutit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataasa aqqissuunneqarnissaannut tigorusunnaarput. Saaffiginnissutit uunga ingerlatinneqassapput: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

Imai

1. Politikkikkut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq	5
1.1 Politikkikkut ingerlatsineq	5
1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq	5
2. Oqaluttuarisaaneq	6
2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera	6
2.2 Ullorsiorfiit	7
3. Geografi aamma silap pissusaa	8
3.1 Geografi	8
3.2 Silap pissusaa	8
4. Innuttaasut.....	9
4.1 Ukiui aamma suaassusaat	9
4.2 Najugaqariaaseq	10
4.3 Pilersuinerup annertussusaa	11
4.4 Sulisinnaasut.....	11
5. Inoqutigiit isertitaat.....	12
6. Attaveqarneq	13
6.1 Assartuutit	13
6.1.1 Assartuutit	14
6.2 Teknikkikkut atortuutit	14
6.3 Sanaartukkat.....	15
6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqaqtitsiviit	15
7. Ineqarneq.....	16
7.1 Illut amerlassusaat aamma suuneri	16
7.2 Imikoqarnermut tunngasut	16
7.3 <i>Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat.....</i>	16
7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut.....	17
7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut	17
8. Ilinniartitaaneq	18
8.1 Meeqqat atuarfiat	18
8.1.1 <i>Atuartut amerlassusaat .....</i>	18
8.1.2 <i>Immikkut atuartitsineq .....</i>	19
8.1.3 <i>Karaktererit.....</i>	20
8.2 Efterskolerneq aamma AFS-p ingerlarnga.....	22
8.2.1 <i>Efterskole .....</i>	22
8.2.2 <i>AFS-p ingerlarnga .....</i>	22
8.3 Piareersaatigalugu ilinniarnert.....	23
8.3.1 <i>Piareersarfik.....</i>	23
8.3.2 <i>Piorsaavik.....</i>	23
8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuussutissarsiteqalernissamut ilinniaqqinneq.....	23
8.5 Ilinniaqqinerit.....	24
9. Inuutissarsiutit	24
9.1 Pisortat suliffeqarfiutaat.....	24
9.2 Suliffeqarfiit	25
9.2.1 <i>Takornariaqarneq.....</i>	25
9.3 Suliffissaqaqtitsineq	25

10. Inunnik isumaginninnermi pissutsit	27
10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq	27
10.2 Meeqqat inuusuttullu	28
10.2.1 Meeqqueriviit, paaqqinnittarfiit aamma neqeroorutit	28
10.2.2 Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat.....	28
10.3 Utoqqarnik isumassuineq.....	29
10.4 Innarluutilinnik isumassuineq	29
10.4.1 Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri.....	29
10.4.2 Paaqqinnittarfiit aamma neqeroorutit	30
10.4.3 Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat.....	30
10.5 Inunnik isumaginninnermi ikiorsiissutit tunniuttakkat.....	31
10.5.1 Suliffissaaleqisut	32
11. Pinerluttarneq.....	33
12. Peqqinnissaq.....	34
12.1 Peqqinnissaqarfimmi ingerlatat	34
12.2. Innuttaasut peqqinnerat	34
12.3. Imigassaq.....	34
12.3.1 Imigassamik atuineq	34
12.3.2 Atornerluisunik katsorsaasarneq.....	35
12.4 Imminut toquttarneq	35
13. Naggasiut.....	35
14. Atuakkat tigulaariffiit tusarfiillu	36
15. Ilanngussaq	37

1. Politikkikkut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq

1.1 Politikkikkut ingerlatsineq

Kulusuk Kommuneqarfik Sermersuup Kommunalbestyrelsiani sinniisoqanngilaq.

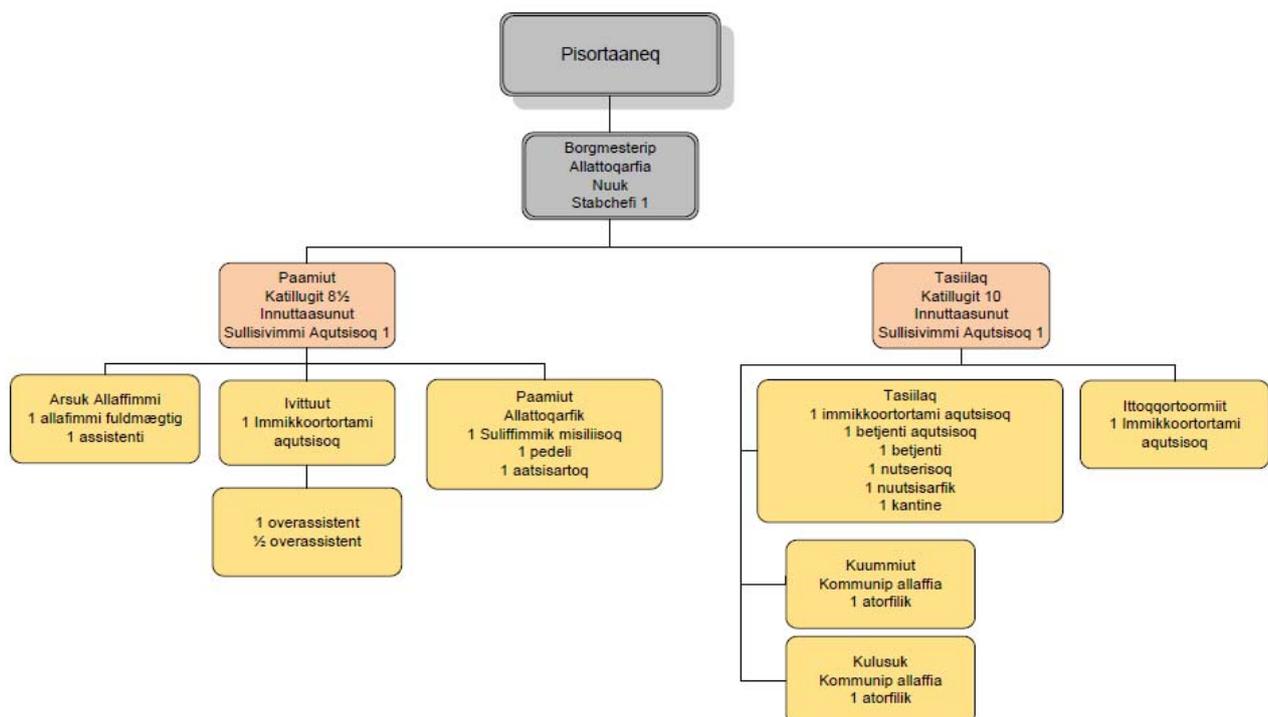
Sumiiffimmi demokrati pivoq Nunaqarfimmi Aqutsisut aqutigalugit. Nunaqarfimmi Aqutsisut tallimanik ilaasorta qarut Tiniteqilaameersunik, Kulusummeersunik aamma Isortumeersunik. Kulusuk marlunnik ilaasorta atitaqarpoq, taakkunannga ataaseq aqutsisuni siulittaasuvoq. Aqutsisut qaammammut ataasiarlutik ataatsimiitarpur suliarisarpaallu aalajangiiffisarlugillu suliat nunaqarfimmut tunngasut Kommunalbestyrelsimullu ingerlateqqinneqartartut. Nunaqarfimmut aqutsisunik qinersinerup Kommunalbestyrelsimut qinersisarneq malippaa.

1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq

Kulusummi kommunip allaffiata nunaqarfimmi aqutsisut kiffartuuppaat atalluni Tasiilami innuttaasunik kiffartuussivimmut, taanna Nuummi Borgmesterip allaffianut atavoq.

Allaffimmi aqutsisoq tamatumani saniatigut Nuummi ingerlatsivinnut assigiinngitsunut saaffiginnissinnaavoq, tamanna pisariaqartinneqarpat.

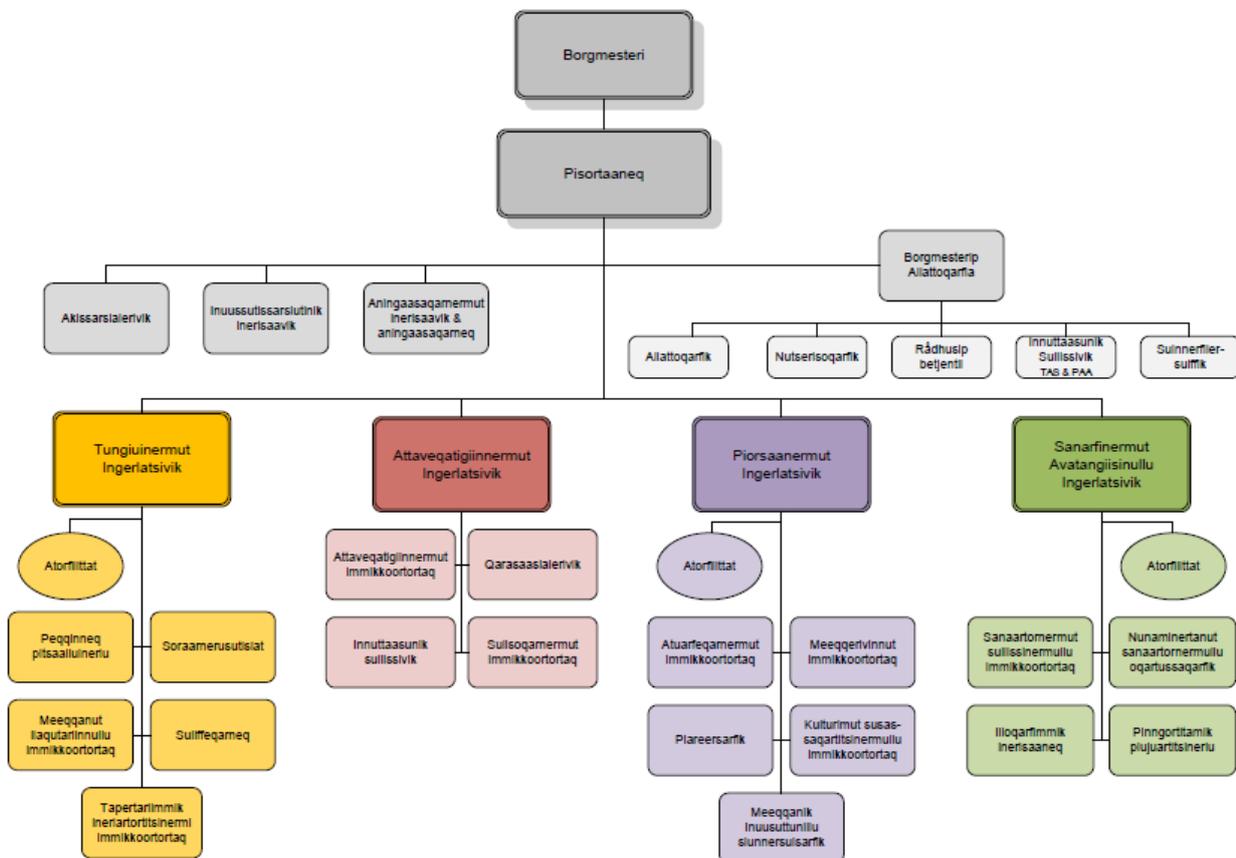
Takussutissiaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi Borgmesterip Allattoqarfiani aqqissuussaq

Apeqqutit aalajangersimasut pillugit Kuummiuni kommunip allaffiani sulisut pineqartuni fagcheffinut saaffiginnittarput allaffissornermut organisationsplanip aqqissuugaanera malillugu. Fagcheffit pisortallu tamarmik Nuummi allaffeqarput.

Takussutissiaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi Borgmesterip Allattoqarfiani aqqissuussaq

2. Oqaluttuarisaaneq

2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera

Tunumi nuanqarfiit pingornerat annerusumik ilisimaneqanngilaq, aamma taamaappoq Kulusuup tunngavilerneqarnera eqqarsaatigalugu. Itsaq inuit aasakkut ukiukkullu assigiinngitsuni najugaqartarput imaanngitsoq sumiiffimmi ataasiinnarmi ukioq kaajallallugu. Kulusuk pisortatigoortumik tunngavilerneqarpoq 1909-mi.

Kulusuk ateqarsimagaluarpoq Qulusuk, danskilli taasinnaanngimmassuk allanngortinneqarpoq Kulusunngorlugu. Qulusuk tassa timmissap aariaa.

Kulusuk qanga Ammassallup eqqaani inoqarnerpaasimagaluarpoq. 1930-mi najugaqarsimapput 165-it Kulusuup nunaqarfiani, assersuutigalugu taamani 112-iinnaat Tasiilami najugaqarsimapput. Piniarnikkut aalisarnikkullu periarfissarissaarluarmat sumiiffimmut amerlasuut nuussimapput.

1958-mi amerikamiut Kulusummi mittarfiorput DYE radareqarfiup pilersinneqarneranut atatillugu (timmisartunut kalerrisaarivik). Mittarfiup Ikkatsimi, Ammassallip kangerluani ilorpasinnerusumiittoq mittarfik taarserpaa. Radareqarfik ullumikkut atorunnaarnikuvoq Kulusullu Tunup mittarfiini pingaarnersaavoq.

Amerikamiut teknologimik atortunillu nutaanik nassarlutik takkunnerat innuttaasut ullummikkutut inuulersimanerannut pissutaavoq.

2.2 Ullorsiorfiit

Ullut ullorsiorfiit:

- Kulusuk 2034-mi 125-nngortorsiorluni nalliuttorsiuksaaq
- Mittarfik 2033-mi 75-inngortorsiorluni nalliuttorsiuksaaq.

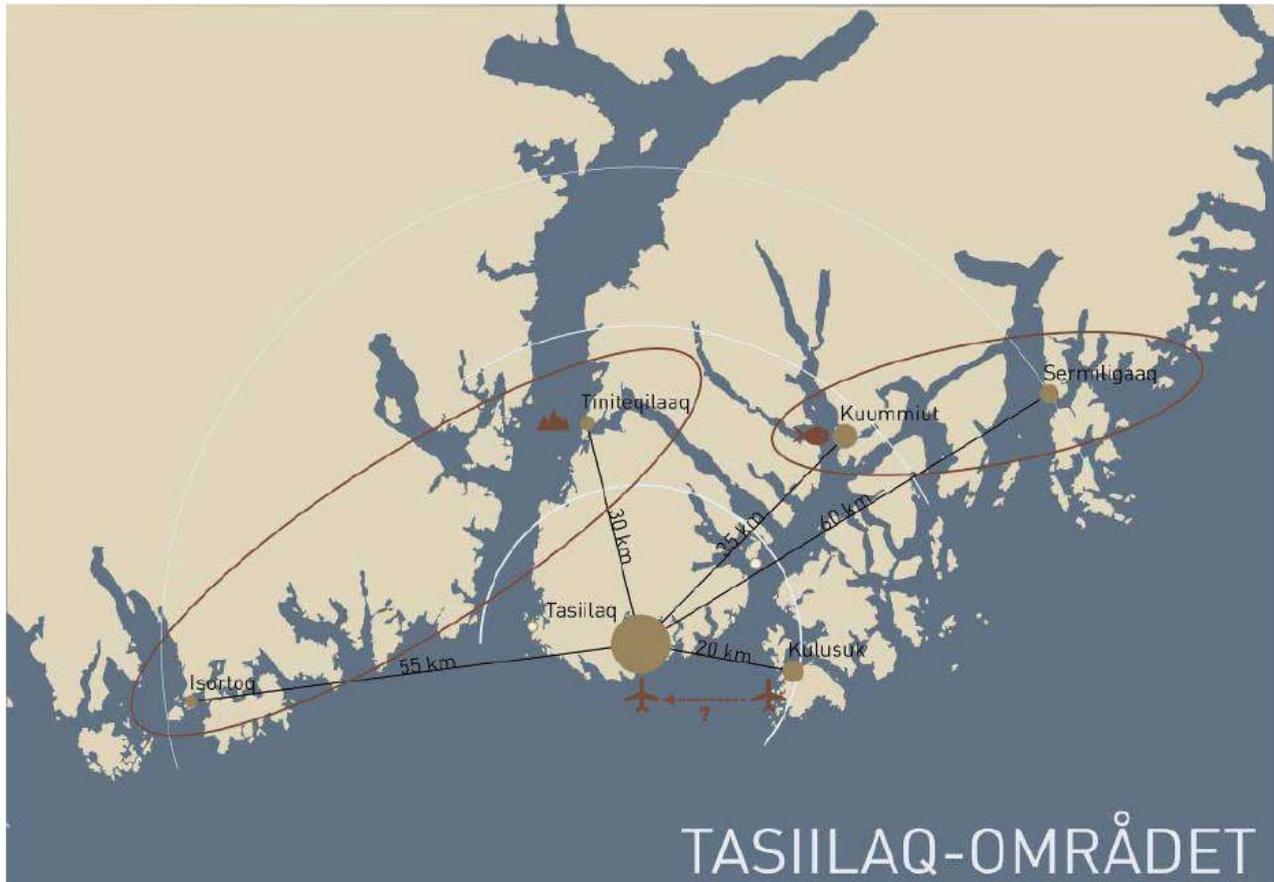

3. Geografi aamma silap pissusaa

3.1 Geografi

Illoqarfik Kulusuk Ammassallip kangerluani qeqertamiippoq taamatut atilimmi, Kulusuk tunumi nunaqarfiit annersaannut tulliuvoq.

Kulusummi mittarfik nunat allamiut timmisartuinut aamma mittarfiuvoq taamaasillunilu Tasiilamut tunullu sinneranut sumiiffinnut allanut isaaffiuvoq.

Kort over Tasiilaq-området

3.2 Silap pissusaa

Qaammatini kiannerpaaput junimiik septemberimut, agguaqatigiisillugu tallimanik kiattarluni. Issinnerpaasarpoq januarimiik martsimut, agguaqatigiisillugu – 5 ataallugu issittarluni.

4. Innuttaasut

4.1 Ukiui aamma suaassusaat

Tabeli 6. Kulusuk innuttaasut suaassusaannut ukiuinnullu agguarlugit 2000-2010												
Ukioq	2000		2002		2004		2006		2008		2010	
Ukiui	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
0-4	25	16	21	16	12	16	12	16	17	13	11	11
5-9	21	19	21	14	24	12	23	12	20	8	11	13
10-14	14	16	10	17	16	15	18	15	29	16	21	10
15-19	9	11	10	8	8	9	10	9	9	14	13	10
20-24	4	9	8	10	8	11	11	11	9	7	9	8
25-29	13	7	7	4	4	11	5	11	3	11	9	11
30-34	14	10	13	14	16	7	8	7	9	4	2	5
35-39	11	28	12	19	15	9	13	9	15	9	12	4
40-44	9	14	10	14	7	18	11	18	14	14	11	10
45-49	10	13	8	10	10	15	11	15	9	15	10	20
50-54	8	10	6	11	7	11	6	11	9	13	9	17
55-59	7	11	6	12	8	11	9	11	8	10	9	8
60-64	5	5	5	7	7	11	4	11	7	13	8	8
65-69	5	3	6	6	2	5	3	5	4	4	4	6
70-74	1	3	2	2	4	4	3	4	2	5	2	2
75+	1	0	0	1	0	2	1	2	2	2	0	2
Katillugit	157	175	145	165	148	167	148	167	166	158	141	145
Katillugit	332		310		315		315		324		286	

Paasissutissaniq pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik: - statistikbanken august 2011

Kulusummi najugallit 2000-imili ikiliartorput, 2008-mi amerliallannerat eqqaassanngikkaanni.

2010-mi innuttaasut ikinnerpaapput 2000-imut naleqqiullugit.

77-it meeraapput 0-iniit 14-inut ukiullit 2010-mi utoqqaat 65-it sinnerlugit ukiullit 16-iupput.

Tassa imaappoq, meeqqat 15-it inorlugit ukiullit 26,9 %-iupput utoqqalinersiallillu 5,6 %-iupput Kulusummi innuttaasunut tamanut naleqqiullugit.

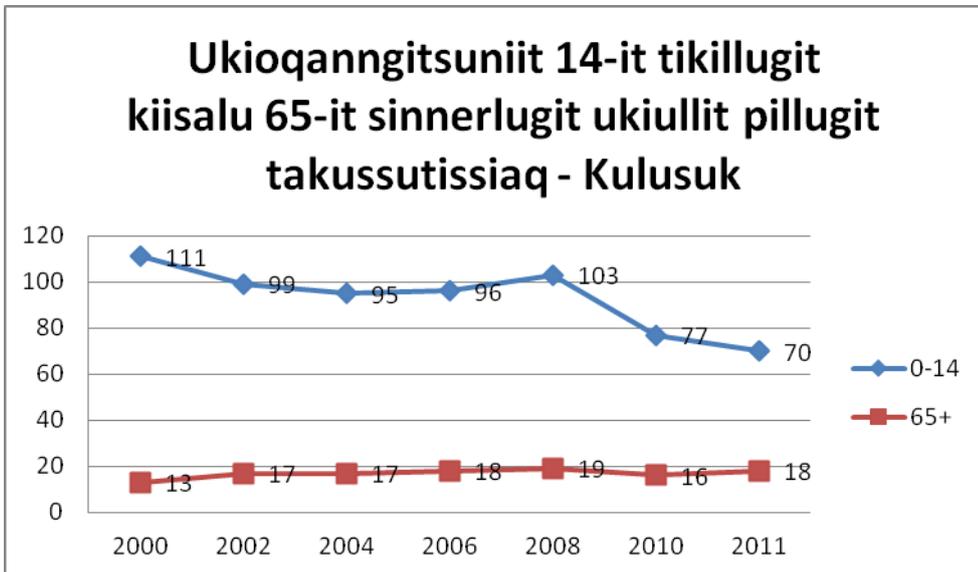
Kulusummi arnat angutillu amerlaqatigiilernikuupput ukiuni kingullerni. Siornatigut angutit amerlanerunikuugaluarput. Nalunaarummi "Kalaallit Nunaanni inoqarfiit killiffii – immikkut nunaqarfiit pingaartillugit" naqissuserpaa, tassani Kalaallit Nunaat naligninnaasumik isigalugu allassimavoq, Kalaallit Nunaanni angutit arnanut naleqqiullugu amerlanerusut tamannalu nunaqarfinni saqqumilaarnerusoq. (Rasmussen 2010:14).

4.3 Pilersuinerup annertussusaa

Takussutissiaq 4. Pilersuinerup annertussusaa

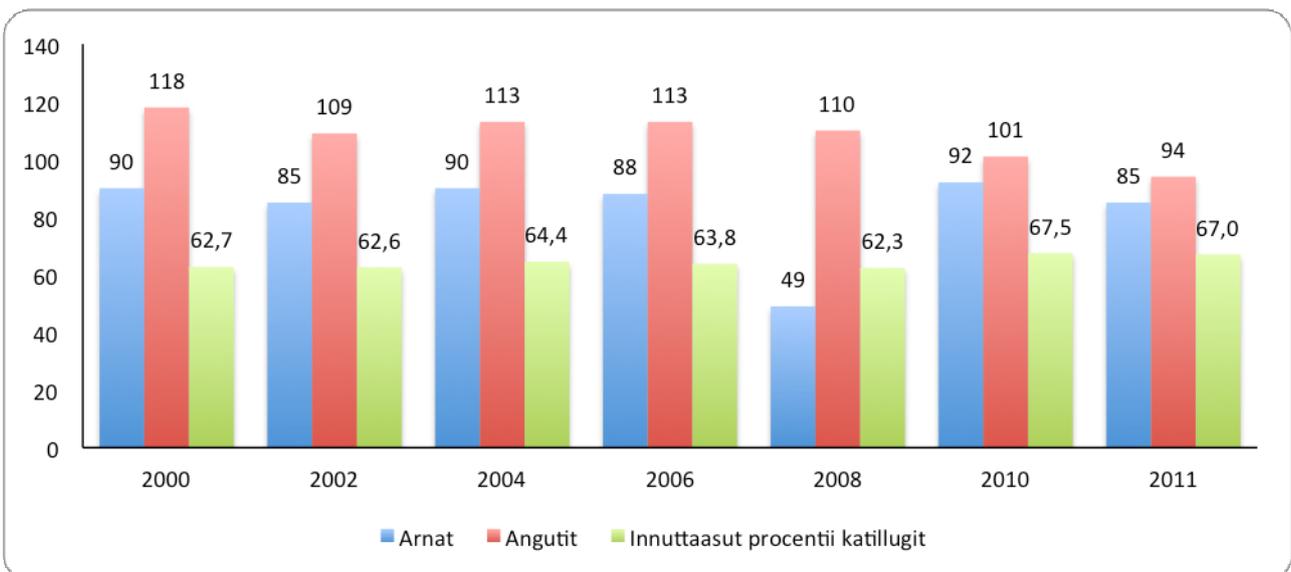

Kuummiuni meeqqat 14-inik ukiullit ikiliartorput, utoqqaat piffissap ingerlanerani amerliartorput, ikinnerpaasimallutik 2006-imi. Taamatut pisoqarnera aamma nuna tamakkerlugu takussaavoq.

2011-mi meeqqat 0-iniit 14-inut ukiullit 70-iupput inuillu 65-it sinnerlugit ukiullit 18-iupput. Tassa imaappoq meeqqat 15-it inorlugit ukiullit 26,2 %-iupput utoqqalinersiallillu 6,7 %-iullutik, Arsummi innuttaasunut tamanut naleqqiullugit.

4.4 Sulisinnaasut

Takussutissiaq 5. Sulisartut, Kulusuk

Sulisinnaasut tamarmik tassaapput 15-iniit 62-inut ukiullit ukiuni 2000-imiit 2008-mut najugaqarsimasut, 2008-mi innuttaasut ilaat soraarningorsinnaasimapput 63-nik ukioqarlutik.

2010 aallarnerfigalugu 65-ileereersimasut soraarninngorsinnaalerput, taamaattumik 2010-mi sulisinnaasut tassaapput 15-iniit 64-inut ukiullit.

Kulusummi 2011-mi sulisinnaapput 179-iupput, tassa nunaqarfimmi innuttaasut tamarmiusut 67 %-ii.

Qeqertarsuatsiaanut sanilliussagaanni, 2011-mi 235-nik innuttaqarsimasoq, Kulusumut sanilliullugu nunaqarfimmi inuttussutsikkut qaninnerpaasoq, Kulusumi sulisinnaasut 67 %-imiissimapput taavalu Qeqertarsuatsiaani 67 %-imiissimallutik. Nunaqarfimmi marlunni pineqartuni, innuttaasut ikaqatigiipajaarlutik sulisinnaasortaqarput. Tasiilamut sanilliussagaanni, nunaqarfimmut illoqarfik qaninnerpaasoq, Tasiilami innuttaasut 64,3 %-ii sulisinnaapput. Innuttaasut amerlassusaasa agguaqatigiisinneri eqqarsaatigalugit, Kulusumi Tasiilamiit sulisinnaasut amerlanerupput.

5. Inoqutigiit isertitaat

Inoqatigiit isertitaat tassaapput, illumi ataatsimi najugaqatigiit isertitaat, nalinginnaavoq ineqartuni inersimasut ataasiusartut amerlanerullutilluunniit.

Tabeli 7. Agguaqatigiisillugu isertitaat akileraaruteqaataasussat aamma inoqutigiit isertitaat atugassatut 2002-2009

	2002		2004		2006		2008		2009*	
	Akileraa-ruteqaataasussat	Atorsinnaasat								
Kapisillit	224.878	196.568	236.102	200.474	167.790	156.959	231.758	213.359	213.874	190.835
Qeqertarsuatsiaat	251.137	209.996	258.519	212.054	274.106	235.788	291.404	243.758	276.269	232.334
Arsuk	204.000	165.309	221.553	174.599	254.400	204.864	277.921	215.969	261.926	211.893
Sermiligaaq	163.800	162.431	176.664	165.784	175.797	177.514	182.499	180.449	204.732	197.994
Kuummiut	153.928	146.068	159.135	149.906	165.161	162.529	184.579	171.684	186.748	180.697
Tiniteqilaaq	116.810	112.460	148.325	138.030	142.026	136.218	147.039	146.932	176.715	166.614
Kulusuk	185.006	161.377	209.581	175.332	185.694	165.053	222.784	194.902	243.856	213.959
Isortoq	170.413	163.323	167.872	154.421	195.160	182.918	175.127	169.996	214.272	197.522

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik statistikbank, august 2011.

Nassuiaat: -: soannigilaq Ingen tal. *: 2010 –mut kisitsisit suli takkutinnigillat

Isertitanut akileraaruteqaataasussanut kiisalu isertitanut atugassanut kisitsisit 2009-mi qaffasinnerpaapput, tassani isertitaasimmata 243.856 aamma 213.959 koruunit.

Agguaqatigiisillugu inoqutigiit atugassatut isertitaat nikerarpoq 161.377 koruuniniik 2004-mi 213.959 koruuninut 2009-mi.

Siunissami sulissutigineqarpoq isertitaat agguarneranni ilanngunniarneqarput pissakinneruneg qularnaatsoq, oqaatigisanut ilaanngikkaluarluni paasineqartoq kiisalu pissakinnerit piinik naliliinerit takutitsisussat inoqutigiit isertitaasa amerlassusaannik pissakinnerup killinganut naleqqiullugu.

6. Attaveqarneq

4.1 Assartuutit

Kulusuk umiarsuarnik umiarsuarnit qulimiguulimmillu orninneqartarpoq.

Tabeli 1. Kommuneqarfik Sermersuumi nunaqarfiit umiarsuarmik angallavigisarneri

Bosteder	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Nuuk												
Tasiilaq												
Paamiut												
Ittoqqortoormiit												
Kuummiut												
Kulusuk												
Qeqertarsuatsiaat												
Sermiligaaq												
Arsuk												
Tiniteqilaaq												
Isortoq												
Kapisillit												

Nunaqarfinnukartut

Pajuttaatit

Ilaasartaatit

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, juli 2010

Aasakkut ukiakkullu umiarsuaqartarpoq.

Sapaatip akunneranut nunaqarfiliartaat M/S Johann Kristina Kulusummukartarpoq Kulusummiillu aallartarluni. Nunaqarfiliartaat Tasiilameersunik nioqqutissanik usisarpaq. Tasiilamiik Kulusummukarneq siumut 235 koruuneqarpoq. Sikoqartinnagu nunaqarfiliartaat qaammammut 2-3-riarluni tikittarpoq. Aamma angallatinik attartortoqarsinnaavoq, nammineq angallateqanngikkaanni. KNI Pilersuisoq Kuummiuni umiarsualivimmut oqartussaavoq.

Kulusummiik Tasiilamut sapaatip akunneranut ulluni arfinilinni helikoptereqartarpoq. Bilitti akeqarpoq 635 koruuninik. Nuummukartoqartarpoq sapaatip akunneranut marloriarluni akeqarluni 4.650 koruunit. Air Iceland Reykjavikip Kulusuullu sapaatip akunneranut marloriarluni timmisartuussisarpaq, akia 2.700 kr. aamma Kulusuup Constakussutissiaq Pyntillu akornanni sapaatip akunneranut ataasiarluni timmisartoqartarpoq, akeqarluni 2.145 koruunit. Bilittit siumuinnaq bilittiupput. Mittarfeqarfiit helikopterit mittarfiinut akisussaavoq.

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik maannakkut paasissutissiissutigisinnaanngilaq qanoq allanut assartuisoqartarnersoq, sulissutigineqarporli siunissami Kulusummi aqquserngit, aqqusineqqat kiisalu angallaviit allat paasissutissiissutigisalnissaat

6.1.1 Assartuutit

Kulusummi angallanneq pisarpoq pisuinnarluni imaluunniit qimussit qamuteralaaalluunniit atorlugit. Illoqarfimmi 190-nik qimmeqarpoq, tassa qimussinut 19-nut naammattut.

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup maannakuugallartukut Kulusummi angallassissutit pillugit kisitsisinik paasissutissanik tunniussaqaarsinnaanngikkallarpoq. Siunissami tunniussisoqaarsinnaanngornissaa sulissutigineqarpoq.

6.2 Teknikkikkut atortuutit

Nukissiorfiit nunaqarfimmi innaallagissamik, imermillu pilersuisuuvoq. Polairoil Nunaqarfimmut orsussamik pilersuisuuvoq.

Kulusummi eqqaavilereriaatsit makku ingerlanneqarput:

Tabeli 2. Eqqagalereriaatsit Kulusummi 1. juli 2011 aallarnerfigalugu

Eqqakkat suussusaat / immikkoort.	Aaqqiissut	Atuisut		Ingerlatsineq		Ingitsiartorfik
		Inoqutigii	Inuussutisarsiuutit	Katersuisut akisussaasut	Katersuinerup akulikissusai	
Eqqagassat	Aap	X	X	X	Sap. ak. marluk	Eqqaavissuaq Ikuallaa-ginnarneq
Anartarfilerineq	Aap	X	X	X	Sap. ak. pingasut	Imaanut
Eqqagassat angisuut	Aap	X		X	Upernaakkut saliineq Ataavartumik katersineq	Eqqaavissuaq.
Batteriit mikisut	Aap	X	X	X	Pilersuisumut tunniussisoqartarpoq	Tasiilamut umiarsuarmik
Elektronikkat eqqagassat	Naamik					
Akkumulatorit	(Aap)	(X)	(X)	(X)	(Ataavartumik katersineq / eqqaavissuup eqqaani tunniussineq)	(Tasiilamut umiarsuarmik)
Eqqakkat ulorianartut (assigiinngitsut)	Naamik					
Nillartaartitsiviit Qerititsiviit	Naamik					
Pisat sinnikut uumasullu toqunikut	Aap	X		X	Ataavartumik eqqaavissuup eqqaani tunniussineq	Imaanut
Eqqakkat navianaateqarsinnaasut	Aap		X		Peqqinnissaqarf. akisussaaffigaa	Tasiilamut umiarsuarmik
Eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut	Aap		X		Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq Ikuallaa-ginnarneq
Eqqakkat ikuallanneqaqqusaanng.	Aap		X	X	Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq

Paasissutissanik pissarsivk: Kommuneqarfik Sermersooq, Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik eqqaaveqarnermut nalunaarusiaq, juli 2010

Sapaatip akunneranut marloriarluni eqqakkanik katersisoqartarpoq anartarfinnillu imaajaasoqartarluni sapaatip akunneranut pingasoriarluni. Imikoq imaanut kuutinneqartarpoq. Eqqagassat ikuallassinnaasut eqqaavissuarmi ikuallanneqartarput. Eqqagassat ulorianartut peqqinnissaqarfimmit isumagineqartarput kingornalu Tasiilamukaananeqartarput (Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik).

6.3 Sanaartukkat

Kulusummi sanaartugaqanngilaq soorlu ikaartarfinnik imaluunniit sullorsuarnik.

6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqartitsiviit

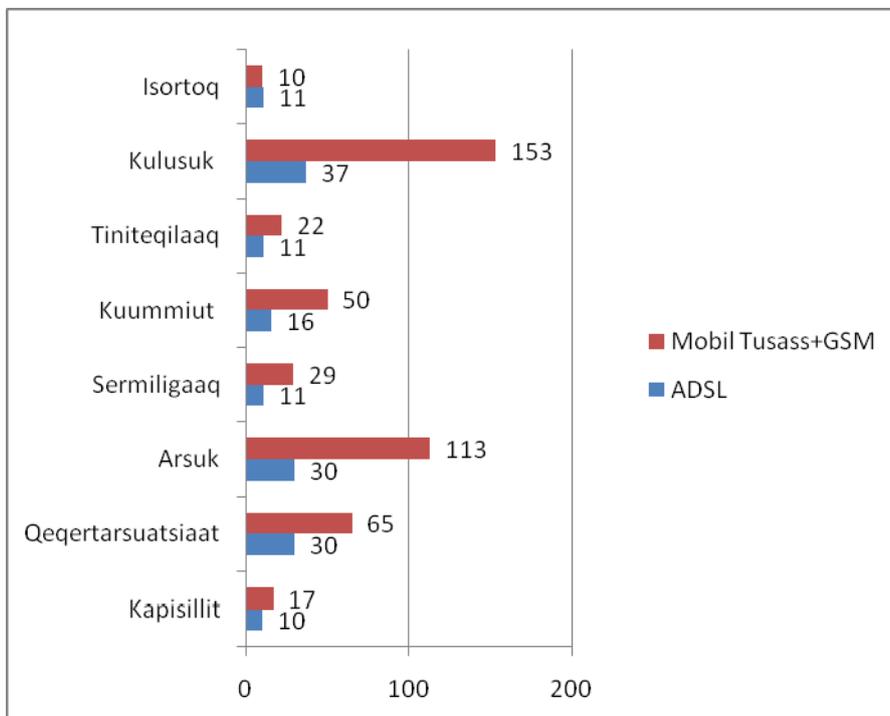
Nuna tamakkerlugu saqqummersartut aviisit Sermitsiaq aamma AG Kulusummi pisiarineqarsinnaapput.

Taakku saniatigut nuna tamakkerlugu radiuukkut tv-kullu KNR aqutugalugu aallakaatinneqartartut isiginnaarneqarsinnaapput tusarnaarneqarlutillu.

Kulusummi internetcaféqanngilaq.

Tele Greenlandip mobilinut ADSL-mullu nunaqarfimmi attaveqarneq isumagisaraa.

Takusassiaq 3. Internet aamma mobiltelefon Kommuneqarfik Sermersooq 2011

Paasissutissanik pissarsiffik: Tele Greenland A/S, immikku tingerlaaseq juli aamma august 2011.

Kulusummi mobileqarput 153-it. Kuummiuni innuttaasut amerlassusaannut mobilit amerlassusaat naleqqersuukkaanni, agguaqatigiisillugu innuttaasut tamarmik minnerpaamik ataatsimik mobileqarput. Inersimasutut isigineqarput 15-leereersimasut

Kulusummi ADSL-eqarput 37-t. Maannakkuugallartukkut inoqutigiit amerlassusaannut ADSL-mut attavillit naleqqersuunneqarsinnaanngikkallarput, paasissutissat taakku pigineqanngimmata.

7. Ineqarneq

7.1 Illut amerlassusaat aamma suuneri

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup maannakuugallartukkut nunaqarfimmi init qanoq ittuunersut kiisalu qassiunersut oqaatigisinnaangikkallarpaa. Sulissutigineqarpoq siunissami paasissutissat pineqartut pineqarsinnaalernissaat.

7.2 Imikoqarnermut tunngasut

Tabeli 3 Imikoqarnermut tunngasut Kommuneqarfik Sermersuumi

	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermiligaq	Kuummiut	Tineteqilaq	Kulusuk	Isortoq
Innaallagiaqanngitsut	1	0			2			
Kuuginnartumik imeqanngitsut	39	4			52			
Imermut tankillit	38	4	0	0	8	0	0	0
Igittakkanik anartarfillit	45	3	83		62			
Septiktank	0	17			2			
Errorsisarfik	1	1	1		15			
Illu kiffartuussivik	1	*	1		1			

Paasissutissanik pissarsiffik: Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik - Kommuneqarfik Sermersooq & Nukissiorfiit

Kulusummi imikoqarnermut tunngasunik paasissutissanik pissarsisoqarsinnaasimangilaq. Sulissutigineqarpoq siunissami taakku ilanngunneqartalernissaat.

7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat

Tabeli 4. Agguaqatigiisillugu illumi ataatsimi najugaqartut amerlassusaat, 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Nuuk	2,4	2,4	2,5	2,3	2,5	2,5
- nunaqarfiit	2,3	2,2	2,1	1,9	1,9	1,9
Paamiut	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7
- nunaqarfiit	1,8	1,6	1,4	1,3	1,5	1,4
Tasiilaq	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2
-nunaqarfiit	2,5	2,4	2,5	2,4	2,3	2,2
Ittoqqortoormiit	3	2,9	3	2,9	2,8	2,6
- Nunaqarfiit	0,6	0,5	0,2	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik 2011

Takussutissiaq Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinnut agguarnikuuvoq nunaqarfiillu illoqarfinnut ataasiakkaanut taammik ataatsimut. Taamaattumik kisitsisini takuneqarsinnaangilaq Kulusummi agguaqatigiisillugu inoqutigiinnut tunngasut, taamaallaat Ammassalimmi nunaqarfiit ataatsimoortillugit.

Tasiilap nunaqarfiini agguaqatigiisillugu inoqutigiit annertussusaat milliallannikuuvoq piffissami 2000-imiit 2010-mut. Tasiilami agguaqatigiisillugu inoqutigiit annertussusaat Kommuneqarfik Sermersuumi nunaqarfinnut allanut naleqqiullugu qaffasinneruvoq.

7.4 Inissarsiorlutik utaqquisutut allattorsimasut

Tabeli 5: Kommuneqarfik Sermersuumi utaqquisut INI A/S-mi aamma ISERIT-mi , juli 2011

Angissuseq	1 –mik initalik		2-nik initalik		3-nik initalik		4-nik initalik		5-nik initalik		Katillugit	Ineqarn. akiitsut*	
	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT		Utaqq. All.	INI
Kapisillit		1		5		4		2		0		?	?
Qeqertarsuatsiaat		1		5		6		3		2		?	?
Arsuk		0		1		1		1		0		?	?
Sermiligaaq		0		1		1		1		0		?	?
Kuummiut		1		6		7		3		0		?	?
Tiniteqilaaq		2		1		0		0		0		?	?
Kulusuk		1		4		3		1		0		?	?
Isortoq		1		1		0		0		1		?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Iserit A/S aamma INI A/S

* Inoqutigiit akiitsullit 11. juli 2011

? INI-p nunaqarfinni/ illoqarfimmi illut qassit akiitsoqarnersut ilisimangilai

Kulusummi ataaseq utaqqivoq ataatsimik initalimmut, sisamat marlunnik initalimmut utaqqipput, pingasut pingasunik initalimmut utaqqipput kiisalu ataaseq tallimanik initalimmut. arfineq-marluk utaqqipput pingasunik initalimmut kiisalu pingasut utaqqipput sisamanik initalimmut.

Maannakkuugallartoq inissiatileqatigiinnut akiitsut pillugit paasissutissanik soqanngikkallarpoq.

7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut

Innuttaasunik Sullissivimmi paasissutissat naapertorlugit, Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfiini angerlarsimaffeqanngitsoqanngilaq. Imaangilarli kikkut tamarmik namminneq namminerisamik ineqartut. Ilaqutariit imminnut najugaqartittut uani ilanngunneqanngillat.

8. Ilinniartitaaneq

8.1 Meeqqat atuarfiat

Kulusummi atuarfik taaguuteqarpoq Kulusumi Alivarpimmi.

8.1.1 Atuartut amerlassusaat

Tabeli 8. Kommuneqarfik Sermersooq, meeqqat atuarfiani atuartut amerlassusaat 2000-2010

Ukioq atuarfiusoq Illoqarfik	2000/2001	2002/2003	2004/2005	2006/2007	2009/2010*	2010/2011
Nuuk	2520	2513	2613	2420	2118	2049
Paamiut	351	335	336	323	254	250
Tasiilaq	386	445	430	474	445	448
Ittoqqortoormiit	137	148	144	125	93	93
Ivittuut	10	14	12	12	17	14
Qeqertarsuatsiaat	44	46	58	50	27	25
Kapisillit	24	15	9	0	6	5
Arsuk	38	32	20	32	26	18
Sermiligaaq	48	43	46	41	34	34
Kuummiut	84	87	83	72	76	71
Tiniteqilaaq	34	29	23	18	20	19
Kulusuk	66	58	63	64	57	53
Isortoq	31	28	24	16	21	13
Ittaajimmiit	3	3	3	0	0	0
Uunarteq	1	1	0	0	0	0

Paasisutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2000/2001, 2002/2003, 2004/2005, 2006/2007, 2008/2009 aamma 2010/2011, Kulturimut, ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut ilageeqarnermut Inerisaaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik.

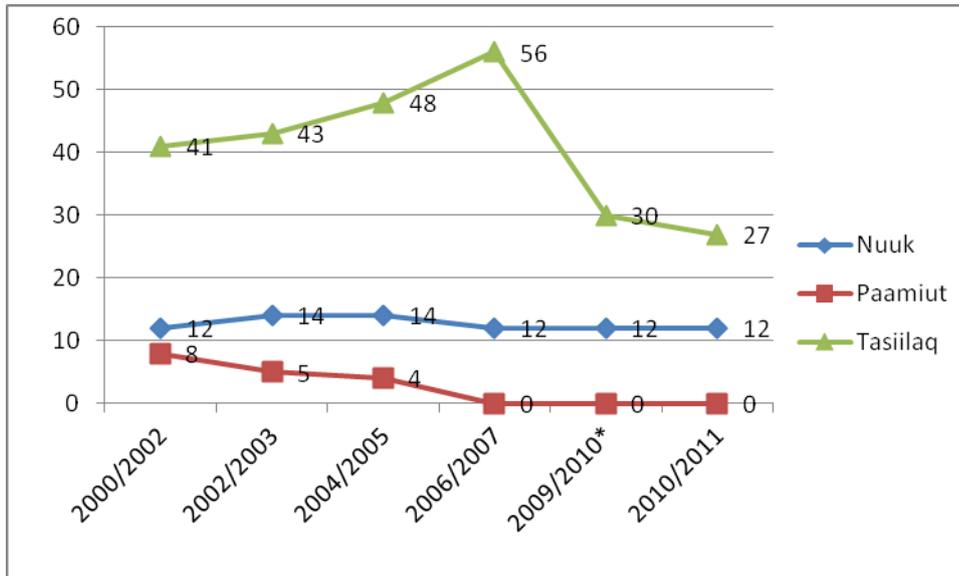
* Ukiumi 2008/2009-mi atuarfiusussaagaluarpoq, kiasianni ukioq atuarfiusoq taanna pillugu nalunaarusiortoqarnikuunngilaq.

Kulusummi atuartut ukiut qulit kingulliit ingerlanerini ikiliartorsimapput, 2004-miit 2006-imut amerliallalaarnerat eqqaassanngikkaanni. Ukiut qulit ingerlanerini 2010 tikillugu atuartut 24 %-inik ikileriarput.

Ilanngussaq 1-imi takuneqarsinnaavoq, ukioq atuarfiusumi 2010/2011-mi ilinniartitsisut ilinniarsimasut 61,5 %-imiissimasut atuartullu 53-it. Atuartut ikiliartorput ilinniartitsisullu amerliartorlutik.

**Takussutissiaq 6. Nunaqarfinni meeqqat atuartut, illoqarfinnut nassiunneqartut
8.-10. klasseni atuartussangorlugit. 2000-2011**

Paasisutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfia

7. klassip kingorna Kulusummi nunaqarfiup aturfiani atuartut illoqarfinni aturfimmut atuariartortinneqartarput (Nuuk, Paamiut, Tasiilaq) atuarnertik nangikkiartorlugu. Naliginnaavoq atuartut Ammassallip nunaqarfianeersut, Tasiilamut atuariartortarnerat. Tasiilami ukiumi aturfiusumi 2010/2011-mi meeqqat 27-t atuarnermi nerisaqartinneqarput.

8.1.2 Immikkut atuartitsineq

Piorsaanermut Ingerlatsiviup maannakkuugallartukkut Kulusummi immikkut atuartitsineq pillugu kisitsisinik paasisutissanik tunniussisinnaangikkallarpoq. Sulissutigineqarpoq siunissami ajornarunnaarnissaa.

8.1.3 Karaktererit

Agguqatigiisillugu karakterit Kulusummi naggataarutaasumik soraarummeernermeersut Tasiilamut agguqatigiisillugu karakterinut ilaapput. Kisitsisit Kulusummi pissutsinut immikkut takussutissiingillat.

Tabeli 9. 11. aamma 12. klassini naggataarutigalugu soraarummeertut agguqatigiisillugu karakteriit takussutissiaq 2010								
Illoqarfik	Itt.		Tasiilaq		Paamiut		Nuuk	
	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.
Ukioq atuarfiusoq								
2009/2010 (Karakter-skala nutaaq)	-	*	-	*	-	*	-	*
2008/2009	-	6,2	-	6,4	-	6,9	-	7,7
2007/2008	5,3	6,4	6,4	8,5	6,4	8,2	7,4	8,2
2006/2007	6,5	6,8	7,2	7,6	7,1	8,0	7,2	8,2
2005/2006	6,8	7,7	6,6	8,1	6,4	7,0	7,4	8,1
2004/2005	6,4	7,1	6,7	7,7	7,1	7,9	7,3	8,1
2003/2004	6,7	7,9	6,7	7,9	6,7	7,6	7,1	8,1
2002/2003	7,1	8,0	6,7	8,0	7,0	7,9	7,4	8,0
2001/2002	7,2	7,6	6,6	6,9	6,8	8,4	7,1	8,4
2000/2001	7,7	7,8	6,2	7,2	6,7	7,7	7,3	8,3

Paasisutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik juli 2011

Nassuiaat 1: Ukioq 2008/2009 aallarfigalugu naliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpoq, maannakkut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut

* 2009/2010 aallarnerfigalugu karakterilersuisareng GGS atorneqalerpoq. Tassa A, B, C, D il.il. Kisitsit takuneqarsinnaavoq ilaanani, ukiunut allanut assersuunneqarsinnaangimmat. 2009/2010 aallarnerfigalugu assersuussisoqarsinnaalissaaq.

Takussutissiaq atuaraanni, maluginiarneqassaaq karakterilersuineq ukiumi atuarfiusumi 2009/2010-mi allangortinneqarnikummat GSS-skalanngorluni. Tamatuma saniatigut aamma maluginiarneqassaaq ukiumi atuarfiusumi 2008/2009-mi naliginnaasumik annertusisamillu atuartsisarnerit atorunnarnikummata. Atuartut tamarmik 10. klassi ilanngullugu atuartarput.

Takussutissiap takutippaa agguqatigiisillugu karakteri Nuummut naleqqiullugu appasinnerusoq, Paamiunili agguqatigiisillugu karakteri taamaaqatigiinnangajakkaa.

Tabeli 10. meeqqat atuariannik naammassinittut katillugit 2002-2010						
Ukioq	Illoqarfik	Itt.	Tasiilaq	Paamiut	Nuuk	kommunimi katillugit
2002	Naling.	3	19	14	58	94
	Annert.	10	12	13	104	139
Katillugit 2002		13	31	27	162	233
2004	Naling.	9	40	13	60	122
	Annert.	8	15	9	102	134
Katillugit 2004		17	55	22	162	256
2006	Naling.	6	34	11	45	96
	Annert.	13	11	8	103	135
Katillugit 2006		19	45	19	148	231
2008	Naling.	3	43	9	72	127
	Annert.	3	18	12	89	122
Katillugit 2008		6	61	21	161	249
2010	-	5	55	24	192	275

Paasisutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik juli 2011

Nassuiaat 1: Ukioq 2008/2009 aallarfigalugu naliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpoq, maannakkut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut

Tasiilami meeqqat atuarfianik naammassinnittarfut amerlassusaat nikerarpoq 31-t 61-illu akornanni ukiuni 2002-miit 2010-mut.

Inerisaaviup atuartut immikkoortunut pingasunut avittarpai:

- "Nukittuut" atuartut, tassaapput atuartut karakteriisa 30 %-ii amerlanerilluunniit B-tut annertutigisartut, B (10) imaluunniit A (12)
- "Pikkorissut" atuartut, nassuiarneqarput atuartut 50 %-ii amerlanerilluunniit
- E (2) aamma C (7) –p akornanni karakterillit (karakterit pineqartut tamaasa ilanngullugit)
- "Sanngiitsut" atuartut, nassuiarneqarput atuartut 50 %-ii amerlanerilluunniit
- Fx (0) aamma appasinnerusumilluunniit karakterillit

Atuartut ilisarnaataat ataaniittut sananeqarmata ilanngunneqarput Tasiilami Alivarpik, Kulusumi Alivarpik kiisalu Ejnar Mikkelsenila Aluarpia. Taamaattumik atuartut ilisarnaataanni Tasiilami pissutsit imaluunniit Kulusummi atuartut immikkut ilisarnaataat takuneqarsinnaangillat.

Tabeli 11. Kuummiuni atuartut ilisarnaataat suaassutsimut agguarlugit 2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
2010	35	25	60
2011	24	29	53

Paasisutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

Atuarunnaartuni niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlaqatingiingajapput. 2010-mi atuarunnaartuni niviarsiaqqat amerlaneroqqalaarput.

Tabeli 12. Atuartut ilisarnaataat 2010/2011

	Atuartut ilisarnaataat katillugit 2010	Procent 2010	Atuartut ilisarnaataat katillugit 2011	Procent 2011
"Nukittuut"	3	5%	4	8%
"Pikkorissut"	46	77%	44	83%
"Sanngiitsut"	11	18%	5	9%
Katillugit	60	100%	53	100%

Paasisutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut aamm Ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfik, 2012

Atuartut "pikkorissut" amerlassutsikkut annertunerupput. Atuartut ilaminiinnanngui "nukittuut" nalunaarsorneqarput. Atuartut nukittuut ukiut kingullit ingerlanerini marlunni amerliartorput kiisalu atuartut sanngiitsut affaannangorlutik.

Tabeli 13. meeqqat atuarfianni atuartut suaassusaannut takussutissiaq 2000-2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
"Nukittuut"	3	1	4
"Pikkorissut"	17	27	44
"Sanngiitsut"	4	1	5
Katillugit	24	29	53

Paasisutissanik pissarsivk: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut aamm Ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfik, 2012

Atuartut "pikkorissut" amerlassutsikkut annertunerupput. Atuartut ilaminiinnanngui "nukittuut" nalunaarsorneqarput. Atuartut nukittuut ukiut kingullit ingerlanerini marlunni amerliartorput kiisalu atuartut sanngiitsut affaannangorlutik

Tabeli 14. atuartut ilisarnaataat atuarsimanerannut agguarlugit 2011

	Efterskole (Villads Villadsen)	Efterskole (Maniitsoq)	Efterskolit (DK-mi)	Ilinnialern. Sungiusarnerit	Inuussu. Ilinniarnertit	Sinneruttut	Katillugit
"Nukittuut"	0	0	1	1	0	2	4
"Pikkorissut"	7	2	5	2	0	28	44
"Sanngiitsut"	0	0	0	0	0	5	5
Katillugit	7	2	6	3	0	35	53
Procent tamarmi- usut aallaavigalugit	13%	4%	11%	6%	0%	66%	100%
2010-mi procenti- nut agguataarneri	5%	-	30%	0%	3%	62%	100%

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

2011-mi nunap immikkoortuani atuartut arlaannaalluunniit ilinniagaqarluni aallartinngilaq. 2010-mut naleqqiullugu taamaasilluni nakkariartoqarpoq ukioq tanna 3 %-t toqqaannartumik inuutissarsiutigiligassaminnik ilinniartutik aallartikkamik. Sinneruttut, tassa atuartut ilinnialertumallutik ingerlaqqittut agguaqatigiisillugu amerliallapput 62 %-niik 2010-mi, 66 %-nut 2011-mi.

8.2 Efterskolerneq aamma AFS-p ingerlarnga

8.2.1 Efterskole

Tabeli 15. Efterskolemi atuartut 2010/2011, Paamiut

Ukioq	2010/2011				
	Ivittuut	Paamiut	Nuuk	Tasiilaq	Itt.
Efterskole Illoqarfik					
Villads Villadsen	-	3	8	1	1
Maniitsoq	-	4	12	4	1
Danmarkimi	-	7	88	20	3
Katillugit	-	14	108	25	5

Paasissutissanik pissarsiffik: Oqaatsinik Pikkorissarfik, 2011

Periarfissaqarsimangilaq ukiumi siuliini atuarfiusuneersunik kisitsisinik pissarsinissaq Kalaallit Nunaanni efterskolit eqqarsaatigalugit. Malunnarporli ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi meeqqat kitaaneersut amerlanerit nunap nammeneq efterskoliinut atuariartorsimasut. Atuartut pingasut Paamiuneersut Qasigiannuani Villads Villadsenip efterskolianut atuariartorput kiisalu sisamat Maniitsumi efterskolimut atuariartorlutik. Piorsaanermut Ingerlatsiviup nalunaarutigaa, atuartut amerliartortut Danmarkimut efterskolierartut. Ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi Tasiilameersut atuartut 20-t Danmarkimut efterkolierartut. Taakkunanga qassit Kulusummeersut oqaatigineqarsinnaangilaq.

8.2.2 AFS-p ingerlarnga

American Field Service aqqutigalugu paarlaasseqatigiilluni Kulusummiik atuariartortoqarsimangilaq.

8.3 Piareersaatigalugu ilinniarnertit

8.3.1 Piareersarfik

Kulusummi Piareersarfeqanngilaq. Piareersarniaraanni pisariaqarpoq Tasiilamut nuunnissamut piunmassuseqarnissaq.

Takussutissiami takutinneqarpoq Tasiilami Piareersarfimmut qinnuteqarsimasut tiguneqarsimasullu amerlassusaat.

Tabeli 16. Piareersarfimmi AEU-mik atuarniarlutik qinnuteqartut tiguneqartullu 2006-2011										
Qinnuteqartut tiguneqartullu amerlassusaat	2006		2007		2008		2010		2011	
	Qinn.	Tigu.								
AEU										
Paamiut	32	17	35	16	42	26	48	48	48	48
Nuuk	?	?	?	?	?	?	?	93	?	30
Tasiilaq		?	94	35	84	15	99	17	?	12
Ittoqqortoormiit	?	?	?	?	?	?	?	8	?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Iisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

2011-mi atuartut 12-it tiguneqarput. Qinnuteqartartut amerliartorput taamanili. Piareersarfimmi atuartut arlaannaalluunniit toqqaannarluni meeqqat atuarfianinngaanniingilaq. (Inuussutissarsionermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik).

Tabeli 16. Piareersarfimmi AEU-mik naammassisimasut amerlassusaat, 2006-2011										
Angusimasut amerlassusaat	2006		2007		2008		2010		2011	
	AEU-1	AEU-2								
Paamiut	9	8	12	4	12	14	14	19	14	21
Nuuk	?	?	?	?	?	?	?	?	33	?
Tasiilaq		-	18	19	17	16	25	19	12	12
Ittoqqortoormiit	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Ilinniartitaanermut Iisimatusarnermut ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

8.3.2 Piorsaavik

Kulusummi Piorsaaveqanngilaq. Multiværksted qaninnerpaaq Tasiilamiippoq. Piorsaavik suliffissarsuussiarfik aqutigalugu inuusuttunut neqeroorutaavoq. Suliniutaavoq inuusuttut tunngaviumik ilinnialernissaminut imaluunniit soqutigisatik naapertorlugit sulilernissaminut piareersartarnissaat. Igaffeqarpoq aamma sannaveqarpoq. IT atoqqiinerlu aamma qingigassaapput.

8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuussutissarsiteqalernissamut ilinniaqqinneq

Ilinniaqqinnissamut imaluunniit inuussutissarsiteqalernissamut ilinniaqqinnissamut Kulusummi periarfissaqanngilaq. Arlaat ingerlanniaraanni pisariaqarpoq Kulusummiik aallarnissaq.

Inuussutissarsiteqalernissamut tunngaviumik ilinniakkat 42-t kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput, inuussutissarsiteqalernissamut ilinnikkat 30-t ingerlanneqarsinnaapput Danmarkimut atuagarsoriallatsiartarluni kiisalu inuussutissarsiteqalernissamut ilinniakkat 16-it atuagarsornertaat Danmarkimi ingerlanneqartarput.

HTX ingerlanneqartarpoq Sisimiuni, Nuummi ilinniarnertuunngorniarfimmi, Qaqortumi aamma Aasianni kiisalu HHX Qaqortumi.

8.5 Ilinniaqqinerit

Kommunimi innuttaasut qaffasinnerusumik ilinnialersimasut pillugit paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasimangillat, tassunga ilanngullugit qassiuneri aamma sumut ilinniaqaqarneri. Paasissutissanik pissarsisinnaannginnermut pissutaavoq ajornarsinnaasarmat qaffasinnerusumik ilinniaqaqalersimasut suminggaanneernerisa paasinissaat, amerlanerpaat allamut nuuttariaqartarmata ilinniariarlutik. Siunissami paasissutissat takku pisalernissaat sulissutigineqarpoq.

Ilinniaqqinniaaraanni Nuummukartariaqarpoq.

Ilinniakkat akunnattumik sivisussusillit ilinniakkallu qaffasissut ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput amerlanertigulli nunamut allamut aallartariaqarpoq ilinniariarluni.

Uku ilinniakkat Kalaallit Nunaanni ilinniarneqarsinnaapput:

- Akademiøkonom (Niuernermik Ilinniarfik, Nuuk)
- Arktisk Teknologi (Center for Arktisk Teknologi, Sisimiut)
- Tusagassiortoq (Tusagassiortunngorniarfik, Nuuk)
- Ilinniartitsisoq (Ilinniarfissuaq/Grønlands Seminarium, Nuuk)
- Kulturi aamma Inuiaqatigiit Oqaluttuarisaanerat (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Procestekniker (INUILI, Narsaq)
- Inuiaqatigiilerineq (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Serviceøkonom (Niuernermik Ilinniarfik, Qaqortoq)
- Perorsaasoq (Perorsaanermik Ilinniarfik, Ilulissat)
- Inunnik Isumaginninnermut Siunnersortit (Inunnik Isumaginninnermut Siunnersortit Ilinniarfiat, Nuuk)
- Oqaatsit, Atuakkialerineq aamma Tusagassiuutit (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Peqqissaasoq (Peqqissaanermik Ilinniarfik, Nuuk)
- Teologi (Ilisimatusarfik, Nuuk)

9. Inuutissarsiutit

9.1 Pisortat suliffeqarfiutaat

- Pisortat paaqqinnittarfii uku Kulusummi piupput (Sanarfinermut Avatangiisinullu ingerlatsivik, maj 2010):
  - Kommunip allaffia
  - Daglejemik aaqqissuussineq
  - Atuarfik
  - Utoqqaat illuat
  - Illu kiffartuussivik – unnuiffiusinnaasoq, uffartarfililik aamma errorsisarfilik
  - Katersortarfik
  - Fritidsklubi – katersortarfimmiippoq
  - Nakorsiartarfik
  - Oqaluffik

9.2 Suliffeqarfiit

Kulusummi sulliviit makku piupput (Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, maj 2010):

- Niuertoq (Pilersuisoq)
- Orsusaarniarfik (Polaroil)
- Tele aamma allakkerivik (Tele-Post)
- Innaallagissiorfik aamma imermik pilersuineq (Nukissiorfiit)
- Mittarfik
- Akunnittarfik
- Taxaatilik

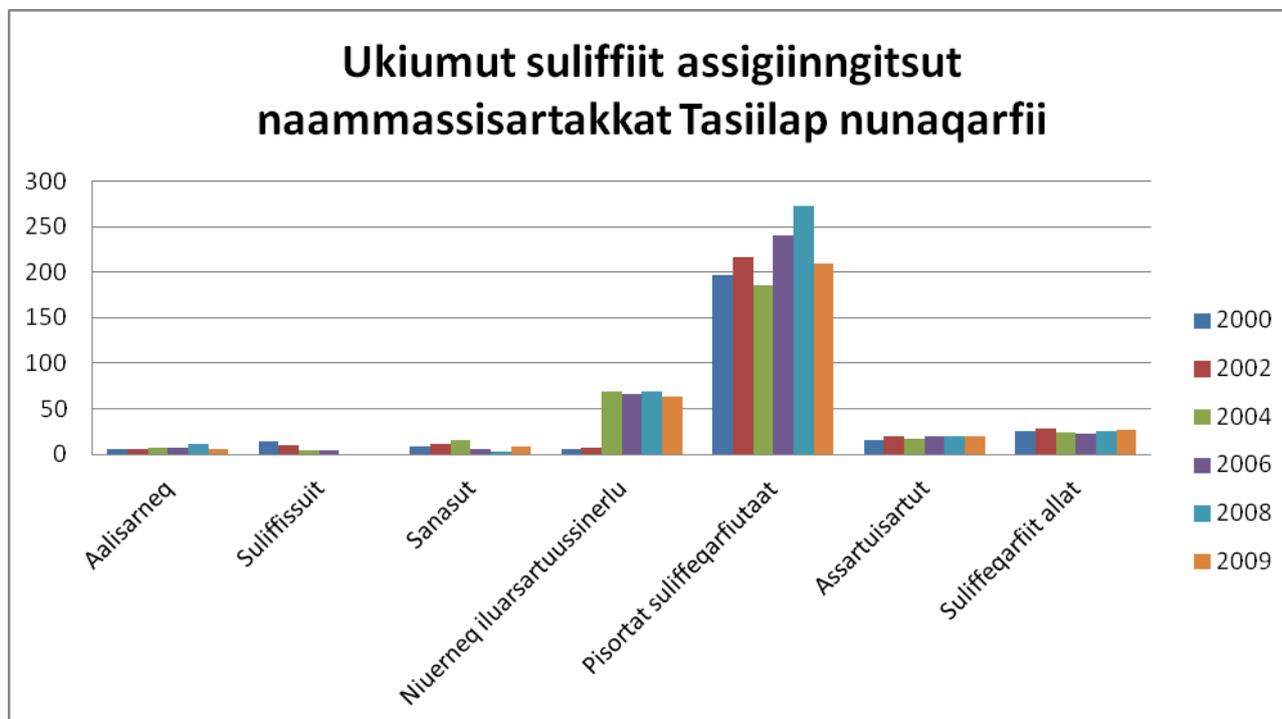
9.2.1 Takornariaqarneq

Kulusummi timmisartunut suluusalinnut mittarfik pissutaalluni timmisartut nunanit allaneersut tikittarput. Timmisartoqarfimmiupput taamaallaat mittarfiup illorsuartaa mittarfillu sioqqanik sanaaq. Taamaakkaluortoq Kalaallit Nunaanni mittarfinni ulapinnerpaanut ilaavoq, ullormut 3-5-nik tikinneqartarami sapaatit akunnerata ulluini arfinilinni.

Hotel Kulusuk 34-nik initaqarpoq uffarfilinnik/perusuersartarfilinnik, oqarasuaatilinnik kiisalu silaannarmiit tigooraasunik interneteqarpoq. Neriniartarfeqarpoq imerniartarfeqarlunilu, tuniniartarpei tammaviuttussat, aalisarnermut atortunik mountainbikesinillu atukkiisarpoq kiisalu angalaartitsisarpoq, qaannamik takutitsinernik aaqquissuussisarpoq inngerninillu.

9.3 Suliffissaqartitsineq

Takussutissaq 7. Tasiilap nunaqarfiini ulloq naallugu sulliviit ukiumut pilersittagai, 2000-2010

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni naatsorsueqqissaartarfik statistikbanken aug. 2011.

Kisitsisit pissarsiarineqarsinnaasut nutaanerpaat 2009-meersuupput.

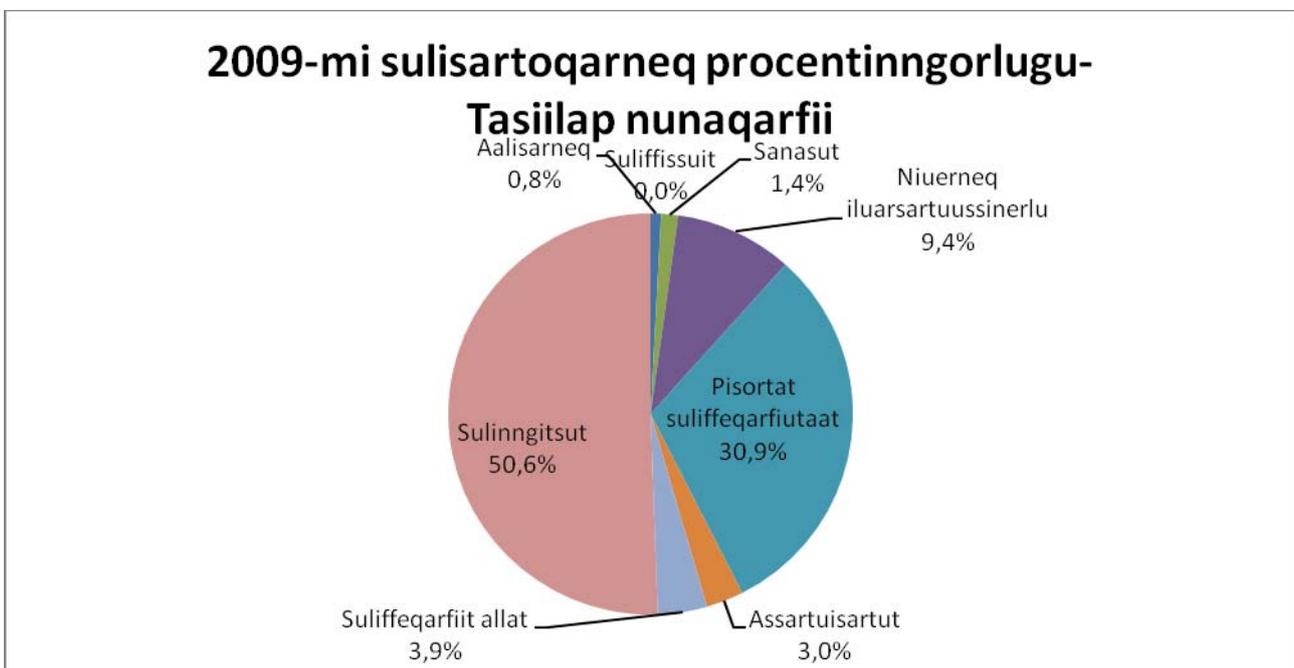
Takussutissiami takutinneqarpoq Tasiilap nunaqarfiini suliffiit assigiinngitsut suliarisartagaat ukiumut (atorfiit ulloq naallugu suliffiusartut) Kulusuk Tasiilap nunaqarfiisa tallimaasut ilagaat kisitsisilli Kulusummi pissutsinut imatut oqaluttuannigillat.

Tasiilap nunaqarfiini sulliviit annersaraat pisortat allaffissornerat 2009-mi taakkunani atorfeqartinneqarput atorfinittut 62 %-ii. Taamaasilluni nunaqarfinnik ingerlatsineq nunaqarfimmiunillu kifartuussineq amerlanerpaanik sulisitsivoq.

Aalisarneq suliffissuaqarneq Tasiilap nunaqarfiini ikittuaqqanut suliffissaqartitsipput, aalisarneq 2 %-nik suliffissuaqarnerlu 0 %-nik.

Oqaatigineqareersutut naatsorsuinerit Tasiilap nunaqarfiinut tamanut tunngavoq, taamaattumik oqaatigineqarsinnaangilaq takussutissiat Kulusummi pissutsinik immikkut oqaluttuarnersut.

Takussutissiaq 8. Tasiilap nunaqarfiini suliffiit 2009

Sulisinnaasut ukiumut suliarineqartartunut naleqqersuukkaanni, tassa atorfinnut tamakkiisunut, takuneqarsinnaavoq sulisinnaasut 49 %-ii suliffeqartut (Sulisinnaasut affangajaat) Tasiilap nunaqarfiini suliffeqarput. Sulisinnaasut affaasa 31 %-ii pisortat suliffiutaanni suliffeqarput.

10. Inunnik isumaginninnermi pissutsit

10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq

Tabeli 14 Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfiini sunngiffimmi susassaqartitsineq

Illoqarfik	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermiligaag	Kuummiut	Tiniteqilaag	Kulusuk	Isortoq
Ingerlataq		aap						
Timersortarfik			aap	aap	aap	aap	aap	aap
Isikk. arsarneq								
Assam. arsarneq								
Volleybold			aap					
Sulorarneq								
Basketball								
Nerrivimmi arsaarneq								
Sisupiloorneq		aap					aap	
Ujakkaarneq								
Tae-Kwon-Do								
Inuit Games								
Qajaq	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap
Fritidsklub	aap	aap					aap	
Ungdomsklub								
Spejderit								
Katersugaasivik								
Sunngiffimmi atuartitsineq	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap
Caféer			aap					
Qimussertartut peqatigiiffiat				aap				
Sanaluttarneq								
Maji peqqinnartuutiguk								
Isiginnaartitsineq		aap						

Paasissutissanik pissarsiffik: Piorsaanermut Ingerlatsivik

Kulusummi isikkamik arsarnissamut periarfissaqarpoq, sisoraatinik ujakkaarissamut aamma qajartornissamut. Taakku saniatigut fritidsklubeqarpoq aamma sunngiffimmi atuartitsisoqartarpoq.

10.2 Meeqqat inuusuttullu

10.2.1 Meeqgeriviit, paaqqinnittarfiit aamma neqeroorutit

Tabeli 19. Paaqqinnittarfiit katillugit aamma meeqqanut inuusuttunullu illoqarfinni suliniutit 2011

	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermiligaaq	Kuummiut	Tiniteqilaq	Kulusuk	Isortoq
Atuarfiit	1	1	1	1	1	1	1	1
Meeqgeriviit	0	0	0	0	0	0	0	0
Meeraaqgeriviit	0	0	0	0	0	0	0	0
Init pinnguartarfiit	0	0	0	1	1	1	0	1
Ulluunerani paarsisartut	1	0	0	0	0	0	1	0
Meeqgerivik meeraaqgerivittalik	0	1	1	0	0	0	0	0
Skolepasning	0	0	0	0	0	0	0	0
Fritidshjem	0	0	0	0	0	0	0	0
Ornittakkat	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit	0	0	0	0	0	0	0	0
Angajoqqaarsiat (nal. + prof.)	*	*	1	5	3	4	5	0
Meeqq. Ilaqutariinnullu sullissivik	0	0	0	0	0	0	0	0
Inuusuttunut siunnersortit	0	0	0	0	0	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq * Nuummut atapput

Meeqqanut sunik neqerooruteqarnera qissimikkaanni takuneqarsinnaavoq Kulusummi ataatsimik atuarfeqartoq ataatsimillu dagplejereqartoq. Kulusummi angajoqqaarsiaqanngilaq.

10.2.2 Meeqqat angelarsimaffiup avataanut inissitat

Tungiuinermut Ingerlatsiviup Kulusummi meeqqat arsaarinnissutigineqartartut amerlassusaat pillugu maannakkukt paasissutissanik tunniussisinaanngikkallarpoq. Meeqqat angelarsimaffiup avataanut inissineqartartut, inissiinermut pissutaasut sumullu inissiisarnerit pillugit siunissami paasissutissanik tunniussisinaanngornissaq sulissutigineqarpoq.

10.3 Utoqqarnik isumassuineq

Tabeli 20. Utoqqarnik isumassuineq								
	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermiligaq	Kuummiut	Tiniteqilaaq	Kulusuk	Isortoq
Paaqqinnittarfiit	-	1 (10)	-	-	-	-	-	-
Oqilisaaviit	-	-	-	-	-	-	-	-
Utoqqaat illui	3	2	1	4	4	4	-	4
Angerlars. ikiorteqarneq	5	12	5	4	4	3	4	2
Ulluunerani neqeroorutit	-	-	-	-	-	-	-	-

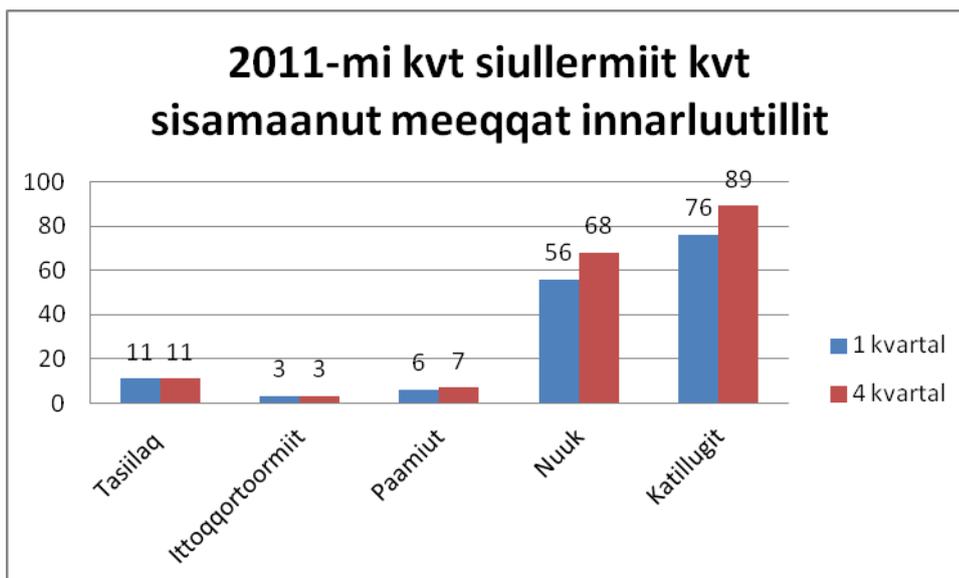
Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersuumi inersimasunik isumassuivik, august 2011

Kulusummi ulluunerani neqerooruteqanngilaq imaluunniit utoqqarnut oqilisaaveqanngilaq. Angerlarsimaffimmi ikiortit pingasuupput, utoqqarnik 15-nik sullissisunik.

10.4 Innarluutilinnik isumassuineq

10.4.1 Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri.

Takussutissiaq 10. meeqqat innarluutillit amerlassusaat

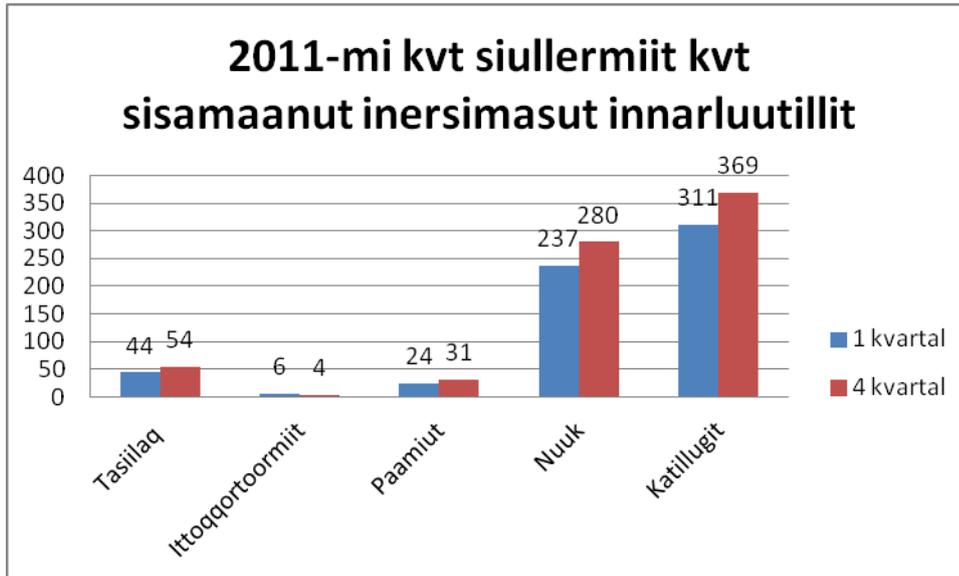

Paasissutissanik pissarsiffik: Tunguinermt Ingerlatsivik

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq Tasiilami meeqqat 11-t innarluutilliusut 2011-mi kvartalit sisamaanni. Iisimaneqanngilaq meeqqat taakku arlaat Kulusumminnganneernersut, nunaqarfinni meeqqat innarluutillit naatsorsorneqarneq ajormata.

Takussutissiaq 11. Inersimasut innarluutillit amerlassusaat

Paasisutissanik pissarsiffik Tunguinermet Ingerlatsivik

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq Tasiilami inersimasut 54-t innarluutilliusut 2011-mi kvartalit sisamaanni. Ilisimaneqanngilaq inersimasut taakku arlaat Kulusumminngaanneernersut, nunaqarfinni innarluutillit naatsorsornissaat ajornarsimammat.

10.4.2 Paaqqinnittarfiit aamma neqeroorutit

Tunguinermet Ingerlatsivik maannakkut Kuummiuni paaqqinnittarfiit neqeroorutilluunniit pillugit paasisutissanik tunniussisinnaanngikkallarpoq. Kuummiuni innarluutillit inuugaanni ikorfartorteqarnissamut periarfissaqarpoq imaluunniit angerlarsimaffimmi ikiortimik sullissisoqarnissamut. Innarluutillit ikiorserneqarnissaannut periarfissat illoqarfinni annertunerupput. Tasiilami assersuutigalugu najugaqatigiiffeqarpoq, ulluunerani neqerooruteqarpoq aamma suliffeqarnissaq periarfissaavoq.

10.4.3 Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tabeli 21. Innarluutillit inissitat, 2012

Illoqarfik	Kalaallit Nunaanni angerl. avataanut inissitat 2012		Danmarkimi angerl. Avataanut inissitat 2012	
	Meeqqat	Inersimasut	Meeqqat	Inersimasut
Tasiilaq	2	6	0	10
Ittoqqortoormiit	0	0	0	1
Paamiut	2	5	0	4
Nuuk	16	42	2	36
Katillugit	20	53	2	51

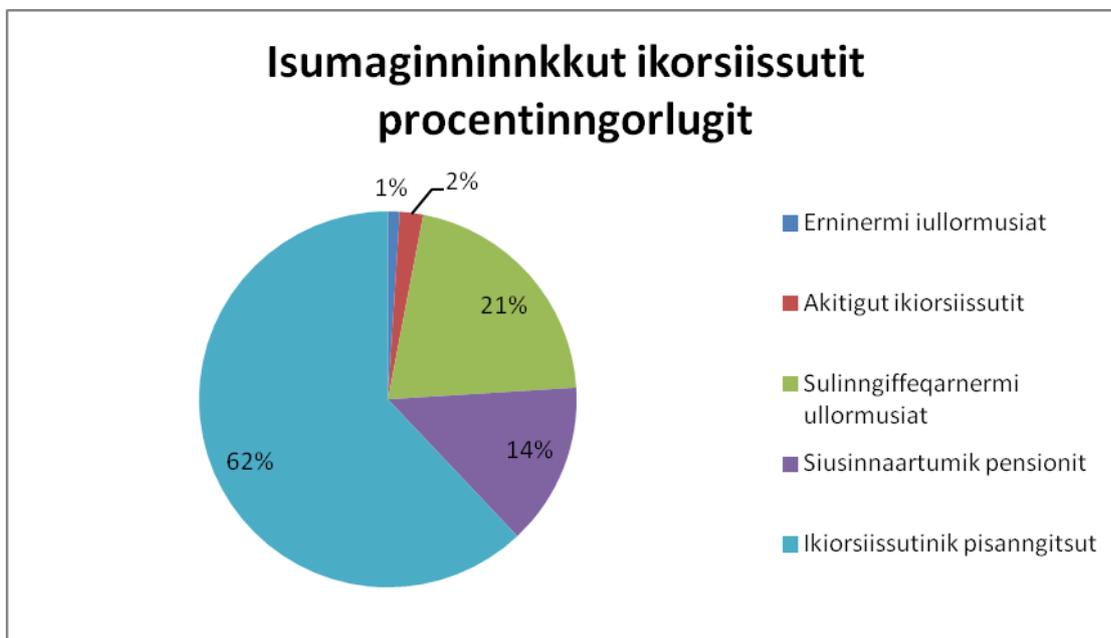
Paasisutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersuumi inersimasunik isumassuivik

2012-mi kvartalimi siullermi meeqqat innarluutillit marluk Tasiilameersut, Kalaallit Nunaanni inissinneqarnikuupput. Piffissami tassani inersimasut arfinillit Kalaallit Nunaanni inissinneqarnikuupput aamma qulit innarluutillit Tasiilameersut Danmarkimut inissinneqarnikuupput. Ilisimaneqanngilaq taakku arlaat Kulusumminngaanneernersut.

10.5 Inunnik isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat

Takussutissiaq 12. Kulusummi sulisinnaasut tunngavigalugit pisortat ikorsiissutaasa naatsorneri, juli 2011

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq Tunnguinermut Ingerlatsivik, august 2011

Kulusummi inuit 26-t siusinaarlutik pensionisiaqarput, suliffissaqanngitsullu 38-iupput, pingasut annertussusilerikkani ikorsiissutininik pisartagaqarput. Tassa imaappoq, sulisinnaasunut naleqqiullugit siusinaartumik pensionisiallit 14,4 %-iupput kiisalu sulisinnaasunut naleqqiullugit 21,1 %-t suliffissaqanngillat. Taakku takuneqarsinnaapput takussutissiami 4-mi.

Inuit 69-t Kulusummi pisortanit pisartagaqartinneqarput (ernereernerup kingorna ullormusiat, suliffissaaleqinersiutit, ikorsiissutit annertussusilerikkat, siusinaarluni pensionit). Tassa sulisinnaasut 38,33 %-t pisortanit pisartagaqartinneqarput.

Inuit 22-t utoqqalinersiaqarput, arfinillillu ernereernerup kingorna sulinngiffeqarlutik. Tassa imaappoq Inersimasutut isigineqarput inuit 18-leereersimasut.

10.5.1 Suliffissaaleqisut

Tabeli 22. Oktober, november aamma december 2011-mi suliffissaaleqisut ineriartornerat januarimut 2011-mut naleqqiullugu

Sermersooq	Januar 2011	Oktober	November	December	Okt/ Nov/ Dec agguaqatigiisillugit
2011					
Nuuk	594	590	635	686	637
Paamiut og Arsuk	171	148	167	165	160
Tasiilaq	170	115	140	201	152
Illoqqort.	*	55	59	56	57
Sermiligaag	*	47	41	40	43
Isortoq	*	2	4	8	5
Kulusuk	*	19	19	19	19
Tiniteqilaag	*	12	12	14	13
Kuummiut	*	38	42	50	43
Qeqertarsuatsiaat	*	13	19	11	14
Kapisillit	*	8	5	5	6
Katillugit	947	1047	1143	1255	1147

Paasisutissanik pissarsiffik: Tunguinermt Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq, 2012

Qaammatini kingullerni pingasuni 2011-mi suliffissaaleqisut 19-iupput.

Tabeli 23. Suliffissaaleqisut procentiat sulisinnaasut amerlassusaannut naleqqiullugu

	Oktober	November	December
Nuuk	4,8	5,22	5,6
Paamiut og Arsuk	9,3	14,7	15,7
Tasiilaq	9,3	10,7	15,4
Illoqqortoormiut	18	19,4	18,3
Sermiligaag	37,6	32,5	31,7
Isortoq	3,4	7,0	13,5
Kulusuk	10,4	10,4	10,4
Tiniteqilaag	14,8	14,8	16,4
Kuummiut	18,6	20,6	24,6
Qeqertarsuatsiaat	9,1	13,2	7,9
Kapisillit	13,3	8,3	8,3

Paasisutissanik pissarsiffik: Tunguinermt Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq, 2012

Kulusummi 2011-mi kvartalit sisamaanni suliffissaaleqisut aalaakkaasimapput 10,4 % procentiullutik. Kulusummi suliffissaaleqisut Sermiligaami Kuummiunilu suliffissaaleqisut amerlaqatigiinnarpaat, nunaqarfiit taakku Kulusuk inuttoqatigiinnangajappaat.

11. Pinerluttarneq

Tabeli 24. Illoqarfinni pinerluttarnerit

Illoqarfik	Nuuk					Paamiut					Tasiilaq / Itt.				
	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010
Ukioq															
Pinerluut															
Inuarneq	0	2	4	1	3	0	0	0	0	0	1/1	0	2	1	0
- Inuariarneq	3	2	4	7	2	0	1	1	1	3	1/2	2	3	3	6
Persuttaaneq	196	230	220	217	271	34	63	58	43	37	57/16	70	76	98	45
- Angerlarsimaffimmi eqqissivilliornerit	-	-	-		953	-	-	-		146	-	-	-		323
Kinguaassititigut kanngutsaattuliornerit	..	..	..	49	42	..	..	..	20	7	..	..	..	134	25
Pinngitsaaliinerit pinngitsaaleeriarnerillu	40	27	38	27	25	7	8	7	7	3	11/4	19	37	30	18
Qanigisanik atoqateqarneq, meeqqanik atoqateqarneq, kanngutsaattuliorneq	29	33	39	31	83	3	7	0	4	14	59/5	28	48	14	51
Aallat kinguaassititigut kanngutsaattuliornerit	0	2	-	-	-	0	0	-	-	-	1/0	0	-	-	-
Allat pigisaannik pinerluttuliornerit	78	54	1532	1582	1609	5	1	93	156	78	12/0	5	150	185	144
Pigisanik tillinnerit	151	102	176	130	105	11	18	7	12	1	19/1	6	10	14	4
Angerlarsimaffinnut tillinniarnert	139	406	288	159	311	31	35	16	27	21	102/4	27	32	31	45
Tillinnerit	673	928	970	975	855	38	41	39	30	29	93/4	59	67	56	47
Aserorterinerit	-	-	307	299	287	-	-	45	58	25	-	-	53	42	43
Ikiaroorartuliorneq	188	-	173	235	219	14	-	21	9	16	19/0	-	4	2	10
Aqqusinikkut angallannermi pinerluttuliornerit	255	.	322	321	558	8	.	11	12	6	15/0	.	26	23	22
- aalakoorniluni biilernerit	86	62	73	72	71	6	4	4	0	0	2/5	0	2	7	6

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni politiit suliffeqarfittut nalunaarutaat, Politimestereqarfik 2002, 2004, 2006, 2008, 2010.

-: Ukiuni ukunani kisitsisit pigineqanngillat. : ukiuni tassaniinnaq imigassartorsimalluni biilersimaneq taamaallaat pineqarpoq Nassuiaat: Ivittuunut nunaqarfinnullu kisitsisit pigineqanngillat, politeeqarfiit politistationinut agguagaammata.

Qulaani takussutissiat Politimestereqarfimminngaanneerput. Kisitsisit politeeqarfinni naatsorsorneqarput, tassa imaappoq Ittoqqortoorminut, Tasiilamut nunaqarfinnullu kisitsisit ataatsimoortinneqarput. Taamaattumik kisitsisini takuneqarsinnaangilaq Kulusummi qanoq pinerluttoqarsimanersoq imaluunniit pinerlunneq Kulusummi qanoq annertutigisimanersoq.

Tasiilaq/Ittoqqoroormiit distriktiani kinguaassititigut pinerluttarnerit 2008-miik 2010-mut ikileriangaatsiarput piffissami pineqartumi aamma persuttaasarnert affaannangorput. Qanigisanillu atoqateqartarnerit, meeqqanik atoqateqartarnerit kinguaassititigullu kanngutsaattuliornerit sisamariaatingajammik amerlippu.

12. Peqqinnissaq

12.1 Peqqinnissaqarfimmi ingerlatat

Kulusummi nunaqarfimmi peqqinnissamat ikiorteqarpoq. Nakorsaq qaninnerpaaq napparsimavillu qaninnerpaaq Tasiilamiipput. Aamma Tasiilamiippoq kingutulerisoq qaninnerpaaq.

12.2. Innuttaasut peqqinnerat

Periarfissaqarsimanngilaq nunaqarfinnut tunngasunik kisitsisinik pissarsinissaq, Nakorsanik nakkutilliisoqarfiup kisitsisaatini naatorsortarmagit distriktikkaaraluni. Takussutissiami 10-mi takutinneqarpoq Tasiilap peqqinnissamat distriktiani kisitsisit. Kisitsisit Tasillap distriktiannut tamarmut tunngapput taamaattumik Kulusummi qanoq pissutsit innersut immikkut takuneqarsinnaanngilaq.

Tabeli 25. Innuttaasut peqqissusaat, Tasiilap 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Sukkorneq (Type 2)	-	-	-	-	0	22*
Sakiallunneq	..	..	6	4	6	25
Klamydia	115	125	98	179	184	-
Gonoré	114	255	115	254	175	-
Syfilis	0	0	0	0	0	-

Paasissutissanik pissarsiffik: Nakorsanik nakkutilliisoqarfik - kisitsiseqanngilaq.. Kisitsisinik tigusaqartoqanngilaq

Sakiallummik napparsimasut amerleriapiloorput. Aamma klamydiamik nappaatipiluttut amerlipput. Gonorrertut ikiliartorput ukiuni tulleriinni amerlliartupiloorsimariarlutik.

Inuunermik ingerlatsinermik aallaavillit nappaatit pillugit paasissutissanik pissarsisoqarsinnaasimanngilaq aamma ukiuni tamani piffissami pineqartumi. Sulissutigineqarpoq siunissami ilisarititsinermut ilanngunneqartalersinnaanissaat.

12.3. Imigassaq

12.3.1 Imigassamik atuineq

Agguaqatigiisillugu Kulusummi innuttaasumut ataatsimut imigassamik tunisisarneq 2008-mili annertusiartulerpoq, 2011-mi naatsorsuutigineqarpoq innuttaasumut ataatsimut tunineqartartup 195,4 literi angujumaaraa. Qaffariaat 11 %-iuvoq 2008-miit 2011-mut.

Takussutissiami takutinneqarpoq agguaqatigiisillugu 18-nik ukioqalereersimasunut ataatsimut imigassaq tunineqartartoq.

Tabeli 26. Innuttaasut 18-t sinnerlugit ukiulinnut imigassaq tunisaaq literinngorlugu

	2008 [^]	2009	2010	2011*
Arsuk	181,6	121,7	140,6	135,8
Qeqertarsuatsiaat	206,4	149,7	154,3	154,2
Kapisillit	333,3	247,9	234,1	255,0
Sermiligaaq	116,9	107,2	98,9	72,7
Isortoq	293,3	237,3	287,4	188,3
Kulusuk	175,8	191,9	194,8	195,4
Tiniteqilaaq	204,7	245,4	322,0	285,2
Kuummiut	239,9	201,2	246,4	215,8

Paasissutissanik pissarsiffik: KNI A/S, juli 2011

*Siunumt nalunaarsuineq 2011-mi ukiup affaa siulleq ilanngullugu tunisat marloriaatinngorsimane aallaavigalugu 2010-mi junip naanerani

[^] Utimut ilanngaaneq 2008-mi qaammatit qulit siulliit 2008-mi novemberimi aamma decemberimi tusineq aallaavigalugu

Imigassamik atuineq sapaatip akunnerinut agguaraanni, taava inuk ataaseq sapaatip akunneranut 3,75 literinik imertarsimassaaq.

12.3.2 Atornerluisunik katsorsaasarneq

Kulusummi qassit katsorsartissimanersut takussutissaqartinneqangilaq, naatsorsorneqarnikuunngimmata.

12.4 Imminut toquttarneq

Tabeli 27. Imminut toquttarnerit, imminut toqunnissamut siorasaarinerit imminullu toqoriarnerit

	2000			2002			2004			2006			2008			2010		
	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. toq.									
Nuuk	-	5	6	-	6	7	73	5+7	10	134	15+9	13	117	12+6	8	145	6+9	10
Paamiut	-	3	0	-	1	3	32	6+0	5	50	8+4	3	29	1+0	2	28	2+1	4
Tasiilaq	-	6	6	-	6	7	37	8+7	11	68	11+1	7	83	12+11	5	51	4+2	5
Itt.	-	2	3	-	1	2	2	1+2	1	20	2+0	0	18	2+1	2	18	1+2	1

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik august 2011

* Pissimasut maannakkullu suliat

Politiit nalunaarusiortarput distriktikkaartumik. Kulusuk Tasiilap distriktianut ilaavoq taamaattumik Tasiilap nalunaarsorneqarnerannut ilaavoq, taamaattumik pissutsit Kulusummi immikkut qanoq innersut oqaatigineqarsinnaangilaq.

Piffissami 2008-miit 2010-mut imminut toquttartut taamaaginnarput. Imminullu toqunniarlutik siorasaarisartut imminullu toqoriartut ikiliartorput.

13. Naggasiut

Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqarfiit ilaasa ilisarnaataat pillugu atuareerputit. Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataannut tunngasut suliarineqareerput, kommuneqarfimmi illoqarfiit aamma nunaqarfiit pillugit atuagaqaqqinnissanik soqutiginnikkuit.

Sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat Kommuneqarfik Sermersuup nittartagaani nassaarisinnaavatit: www.sermersooq.gl.

Illit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pillugit oqaaseqaatissaqaruit, apeqqutissaqaruit, ilassutissaqaruit imaluunniit assigisaanik, taava Borgmesterip allatseqarfia attaveqarfigisinnaavat mailimut uunga: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

14. Atuakkat tigulaariffiit tusarfiillu

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq;
 Illoqarfinnut Illunullu Inerisaavik, Pinngortitamut Piujuaannartitsinermullu Immikkoortortaq
 Borgerservice, Kommuneqarfik Sermersooq
 Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
 Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik; Uumasut nakorsaat
 Kulturimut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilaqqeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik;
 Inerisaavik
 Peqqinnermut Naalakkersuisoqarfik; Nakorsanut nakkutilliisoqarfik, Peqqinnermut
 Pinaveersaartitsinermullu Aqutsivik
 Greenland and the Arctic
 Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik
 INI A/S
 Iserit A/S
 KANUKOKA
 Lonely Planet, Greenland and The Arctic
 Katsorsaavik
 Nukissiorfiit
 Nuuk Fysioterapi
 Nuuk Taxa
 Kalaallit Nunaanni Politiit; Politimesterembedet
 Tarnip pissusaanut immikkut ilisimasallit Peqatigiiffiat
 Qaqqiffik
 Sisimiuni Oqaatsinut Ilinniartarfik
 Kingutilerisoq Niels Nygaard
 Taxagut
 Tele Greenland A/S
 Turen går til Grønland
 Piorsaanermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq; Piareersarfiit, Atiarfeqarnermut
 Immikkoortortaq, Immikkoortortaq Kulturimut aamma Sunngiffik
 Tunguinerimut Ingerlatsivik; Meeqqanut Ilaqutariinnullu Immikkoortortaq, Inersimasunik
 Isumassuivik, Suliffissarsiuussisarfik
www.airgreenland.gl
www.denstoredanske.dk
www.dmi.gl
www.eastgreenland.gl
www.ral.gl
www.aul.gl
www.sermersooq.gl
www.wikipedia.com

15. Ilanngussaq

Ilanngussaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi ilinniartitsisoqarneq, 2000-2011

	2000-01		2002-03		2004-05		2006-07				2008-09				2010-11			
	Amerlass.	Ilinniarsima-sut %-inggorlugit	Amerlass.	Ilinniarsima-sut %-inggorlugit	Amerlass.	Ilinniarsima-sut %-inggorlugit	Amerlass.	Atorfiit:			Amerlass.	Atorfiit:			Amerlass.	Atorfiit:		
								Forskolelære-re/lærere	Timelærere	Ilinniarsima-sut %-inggorlugit		Forskolelære-re/lærere	Timelærere	Ilinniarsima-sut %-inggorlugit		Forskolelære-re/lærere	Timelærere	Ilinniarsima-sut %-inggorlugit
ASK	70	85,7	69	84,1	71	83,1	63	51	1	81,0	56	46	0	82,1	65	43	1	66,2
Qorsussuaq	34	73,5	45	88,9	52	80,8	53	44	4	83,0	51	45	3	88,2	49	41	2	83,7
USK	60	76,7	67	89,6	68	88,2	58	51	3	87,9	58	51	1	87,9	52	45	2	86,5
Nuussuup Atuarfia	50	80	53	83,0	57	87,7	55	41	4	74,5	59	55	0	93,2	62	54	0	87,1
Kangilinnguit	44	65,9	55	92,7	56	82,1	51	40	10	78,4	47	40	1	85,1	50	48	4	96,0
Qeqertarsuatsiaat	5	20	8	50,0	10	40,0	7	3	3	42,9	9	5	3	55,6	8	3	4	37,5
Kapisillit	5	20	4	50,0	2	50,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	2	0	2	0,0
Nuuk katillugit	268	75,4	301	86,0	316	82,9	287	230	25	80,1	280	242	8	86,4	288	234	15	81,3
Tasiilaq	41	61	49	71,4	52	63,5	53	34	13	64,2	53	34	15	64,2	62	39	17	62,9
Kuummiut	9	44,4	9	44,4	11	45,5	10	2	8	20,0	9	7	2	77,8	11	5	5	45,5
Kulusuk	7	42,9	8	25,0	7	57,1	9	7	2	77,8	10	7	2	70,0	13	8	3	61,5
Sermiligaaq	5	0	5	0,0	6	16,7	5	0	5	0,0	7	1	5	14,3	6	1	6	16,7
Tiniterilaaq	4	25	3	33,3	4	25,0	5	2	3	40,0	4	1	3	25,0	4	1	3	25,0
Isortoq	4	0	4	25,0	4	25,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0
Tasiilaq katillugit	70	47,1	78	55,1	84	53,6	86	45	35	52,3	87	50	31	57,5	100	54	38	54,0
Ittoqqortoormiit	19	47,4	16	43,8	20	45,0	18	6	11	33,3	17	9	7	52,9	18	7	6	38,9
Ivittuut	2	100	2	100,0	2	100,0	2	2	0	100,0	2	2	0	100,0	3	2	1	66,7
Paamiut	30	43,3	30	56,7	31	38,7	37	18	18	48,6	34	24	14	70,6	34	20	16	58,8
Arsuk	5	40	5	40,0	4	50,0	4	2	3	50,0	5	1	4	20,0	5	3	1	60,0
Paamiut katillugit	35	42,9	35	54,3	35	40,0	41	20	21	48,8	39	25	18	64,1	39	23	17	59,0

Kilde: Kommunernes Landsforening - KANUKOKA, 2011